

ΣΑΘ: ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ Δ. ΕΙΣΟΔΟΥ

Συγκεκριμένη διαδικασία, με τρία στάδια και προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα, προτείνει ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Θεσσαλονίκης (ΣΑΘ) για τη διάσωση και ανάδειξη των βιομηχανικών κτιρίων στην περιοχή του γνωστού μας «Μύλου», με αφορμή τις πρόσφατες εξελίξεις στο συγκρότημα Χατζηγιαννάκη-Αλτιναλμάζη.

Συγκεκριμένα, σε πρώτη φάση προτείνει καταγραφή του κτιριακού αποθέματος της περιοχής-προσδιορισμό του ιδιοκτησιακού καθεστώτος- σύσταση ομάδας εργασίας. Σε δεύτερη φάση, τη σύσταση ειδικής επιτροπής με ευθύνη του δήμου Θεσσαλονίκης και σε συνεργασία με φορείς όπως ο ΣΑΘ, το ΤΕΕ/ΤΚΜ, οι ΟΤΑ, ο Οργανισμός Ρυθμιστικού και τα υπουργεία Πολιτισμού (ΥΠ.ΠΟ) και Μακεδονίας-Θράκης (ΥΜΑ-Θ).

Η διαδικασία προτείνεται να οδηγήσει στη διενέργεια αρχιτεκτονικού διαγωνισμού, υπό την αιγίδα του δήμου και του ΥΠ.ΠΟ και με χρηματοδότηση του τελευταίου. Ο διαγωνισμός θα έχει ως αντικείμενο και στόχο τον προσδιορισμό των βιομηχανικών κτιρίων που θα διατηρηθούν και τον βαθμό διατήρησής τους, αλλά και των κελυφών των νέων κτιρίων που θα προκύψουν (σε οικόπεδα όπου ήδη υπάρχουν διατηρητέα κτίρια ή σύνολα). Επίσης, την ανάπλαση και ανάδειξη των κοινόχρηστων χώρων και της ιδιοκτησίας του δημοσίου, αλλά και την πλήρη αναδιοργάνωση της ευρύτερης περιοχής και την ένταξή της στην πόλη. Αναλυτικότερα, οι επιστημονικές και οι προτάσεις του ΣΑΘ είναι οι εξής:

«Το θέμα του χαρακτηρισμού τεσσάρων εκ των ένδεκα κτιρίων του συγκροτήματος «Μύλος Χατζηγιαννάκη-Αλτιναλμάζη» ως διατηρητέων με την υπ' αριθ. Α.Π. ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/106979/2725/27-12-05 Υπουργική απόφαση, απασχόλησε επί μακρόν το Δ.Σ. του Σ.Α.Θ.

Το Δ.Σ. του συλλόγου ζήτησε -ως όφειλε- να ενημερωθεί ενδελεχώς για το ζήτημα, τόσο από την Εφορεία Νεωτέρων μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας, όσο και από την πλευρά των ιδιοκτητών του συγκροτήματος και των συναδέλφων αρχιτεκτόνων που μελέτησαν την αξιοποίηση του συγκροτήματος. Επίσης ζήτησε γραπτώς να του αποσταλούν:

- Η εισήγηση της Εφορείας Νεωτέρων μνημείων Κ.Μ. προς το Τοπικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων Κ.Μ. και η γνωμοδότηση του τελευταίου, έγγραφα που παραλήφθηκαν από τον ΣΑΘ στις 3 Μαρτίου 2006.

- Η εισήγηση της Δ/νσης Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς προς το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων και η γνωμοδότηση του τελευταίου, βάσει της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα Υπουργική απόφαση (δεν μας έχουν αποσταλεί έως σήμερα).

Ο ΣΑΘ διαπιστώνει τα εξής:

1) το θέμα του χαρακτηρισμού ως διατηρητέου του συνόλου ή τμήματος του συγκροτήματος του «ΜΥΛΟΥ», ανακινήθηκε με αφορμή την απόφαση των ιδιοκτητών του για αξιοποίηση του ακινήτου τους βάσει της υπάρχουσας νομοθεσίας και μετά από πυρκαγιά η οποία κατέστρεψε σχεδόν ολοσχερώς το κεντρικό, πέτρινο κτίριο του συγκροτήματος καθώς και τον εξοπλισμό του.
2) το συγκρότημα του «ΜΥΛΟΥ» λειτουργεί με την σημερινή του μορφή και υπό καθεστώς ιδιωτικής πρωτοβουλίας περίπου δεκαπέντε χρόνια. Ως πολυώροφος αναψυχής και πολιτισμού έχει γίνει κομμάτι της ζωής της πόλης, έχει αναβαθμίσει την περιοχή την οποία έκανε γνωστή στους Θεσσαλονικείς, αποτέλεσε την αρχή για μια σειρά αντίστοιχων πρωτοβουλιών σε βιομηχανικούς ξεχασμένους και ερειπωμένους χώρους και έχει βραβευθεί για το διαχειριστικό του μοντέλο.

Ο ΣΑΘ θεωρεί εσπευσμένο το ενδιαφέρον των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και φορέων για τον χαρακτηρισμό του συνόλου του «Μύλου» ως διατηρητέου, εφόσον υπήρχε η ευκαιρία (υπενθυμίζουμε την βράβευση του ΜΥΛΟΥ από την EUROPA NOSTRA) να συζητηθεί και να αποφασισθεί ποια τμήματα χρήζουν διατήρησης και σε ποιο βαθμό.

3) παρά την εισήγηση της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Κ. Μ., η οποία προτείνει διατήρηση και των ένδεκα κτισμάτων του συγκροτήματος, το Τοπικό συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων γνωμοδοτεί ομοφώνως υπέρ της διατήρησης οκτώ κτισμάτων, ενώ η πρόταση των αρχιτεκτόνων μελετητών από την πλευρά των ιδιοκτητών προτείνει την διατήρηση επτά από αυτά. Στη συνέχεια το θέμα του χαρακτηρισμού απασχόλησε το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων το οποίο γνωμοδοτεί υπέρ του χαρακτηρισμού ως διατηρητέων τεσσάρων κτιρίων.

Ο ΣΑΘ αναγνωρίζοντας ότι το γνωστικό αντικείμενο της αρχιτεκτονικής -όπως και κάθε επιστήμης- έχει αποχρώντα λόγο (τάσεις), πιστεύει -χωρίς να εκπλησστεί- ότι όλες οι εισηγητικές εκθέσεις και οι αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων έχουν τεκμηρίωση και επιστημονικό υπόβαθρο αλλά εμφορούνται και από διαφορετικές αντιλήψεις για την πολιτική διατήρησης μνημείων και συνόλων στην χώρα μας.

4) Ο ΣΑΘ με αποδεδειγμένη την ευαισθησία του σε ζητήματα διατήρησης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, απορρίπτοντας όμως μεσσιανικές λογικές, υπενθυμίζει ότι το κράτος έχει δύο τρόπους να ασκήσει πολιτική διατήρησης που οφείλει να είναι ορθολογική:

α) να απαλλοτριώσει -έναντι αναλόγου τιμήματος- τις περισσότερες που το ενδιαφέρουν και να εφαρμόσει στην ιδιοκτησία του τους άξονες της πολιτικής του, ώστε να παραδειγματισθεί και να «εθισθεί» το κοινωνικό σύνολο.

β) να εφαρμόσει ισχυρή πολιτική κινήτρων ώστε ο ιδιώτης να αξιοποιήσει την περιουσία του προς όφελός του και προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Είναι αναγκαίο να μην επιβληθούν μονομερείς λύσεις ώστε και το δημόσιο συμφέρον να εξασφαλίζεται και οι ιδιοκτήτες δίκαια και νόμιμα να αξιοποιούν τα περιουσιακά τους στοιχεία, διαφορετικά θα συνεχίσει να αφανίζεται με συνοπτικές διαδικασίες η ιστορική μας μνήμη και η ταυτότητά των πόλεών μας.

5) η περιοχή του «ΜΥΛΟΥ» θα έλεγε κανείς ότι είναι ένα μουσείο «βιομηχανικής αρχαιολογίας», με αξιόλογα κτιριακά συγκροτήματα, τα οποία οι ιδιοκτήτες θα θελήσουν γρήγορα να αξιοποιήσουν, μέσα στα πλαίσια της ανοικοδόμησης και της μεγάλης ανάπτυξης των τελευταίων ετών, της κατασκευής υποδομών, της γεινιάσής της με το λιμάνι, της διάνοιξης των προσβάσεων. Το συγκρότημα του «ΜΥΛΟΥ» ως γίνε αφετηρία διάλογου για το μέλλον της.

6) Το όλο θέμα της διατήρησης κτιρίων και συνόλων αντιμετωπίζεται αδιάλλακτα και πολλές φορές δογματικά από πολλούς, από πολιτικούς ακόμη και από αρχιτέκτονες. Ο σεβασμός στην αρχιτεκτονική μας κληρονομιά περνά μέσα από την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής μας στο μέλλον.

Επομένως για μας τους αρχιτέκτονες είναι καθήκον και πρόκληση να στηρίζουμε την λογική της συμβίωσης και αρμονικής σύζευξης παλιού και νέου, τόσο σε επίπεδο χρήσεων όσο και σε επίπεδο κελυφών και μορφών, που μπορούν να συμβάλλουν στην ταυτότητα της σύγχρονης πόλης και να αποτελέσουν τα νέα σημεία αναφοράς της.

Το ενδιαφέρον λοιπόν του ΣΑΘ για το βιομηχανικό αυτό συγκρότημα της πόλης μας, εκφράστηκε για τον τρόπο με τον οποίο αυτό θα διατηρηθεί με τον



ιστορικό χαρακτήρα του ως σύνολο και τα αυθεντικά του στοιχεία, θα αναπτυχθεί και θα εξελιχθεί δε οργανικά με την προσθήκη σύγχρονης και ενδιαφέρουσας αρχιτεκτονικής μέσα από την αξιοποίησή του.

Ο ΣΑΘ προτείνει σε προκαθορισμένο χρονικό πλαίσιο την εξής διαδικασία:

α) καταγραφή και αποτύπωση όλου του κτιριακού αποθέματος της περιοχής με προσδιορισμό του ιδιοκτησιακού καθεστώτος (δημόσιο, φορείς δημοσίου, τράπεζες, ιδιώτες). Καθορισμός ομάδας εργασίας από το ΤΕΕ-ΤΚΜ με συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων (ΣΑΘ, ΟΤΑ, ΥΠΠΟ, ΥΜΑΘ, ΟΡΘ κ.λ.π.)

β) με ευθύνη του Δήμου Θεσσαλονίκης και σε συνεργασία με τους παραπάνω φορείς (ΤΕΕ-ΤΚΜ, ΣΑΘ, ΟΤΑ, ΥΠΠΟ, ΥΜΑΘ, ΟΡΘ κ.λ.π.), να δημιουργηθεί ειδική επιτροπή η οποία θα αξιολογήσει την υπάρχουσα κατάσταση και τα δεδομένα της ομάδας εργασίας και θα προσδιορίσει τους όρους και τις προδιαγραφές με τις οποίες θα προκηρυχθεί αρχιτεκτονικός διαγωνισμός με σκοπό το στρατηγικό επανασχεδιασμό της ευρύτερης περιοχής.

(Η επιτροπή αυτή θα προσδιορίσει σε συγκεκριμένα οικοδομικά τετράγωνα την αλλαγή των όρων δόμησης με μείωση των Σ.Δ., ώστε να είναι δυνατή συγχρόνως η διατήρηση μεγάλου μέρους των υπάρχοντων βιομηχανικών κτιρίων και συνόλων και η αξιοποίηση του ελεύθερου χώρου των οικοπέδων).

γ) Διενέργεια αρχιτεκτονικού διαγωνισμού υπο την αιγίδα του Δ.Θ. και του ΥΠΠΟ, με χρηματοδότηση του ΥΠΠΟ, που θα έχει ως στόχο:

- τον προσδιορισμό των βιομηχανικών κτιρίων και συνόλων που θα διατηρηθούν και τον βαθμό διατήρησής τους,
- τον προσδιορισμό των κελυφών των νέων κτιρίων που θα προκύψουν από την αξιοποίηση των οικοπέδων στα οποία θα υφίστανται διατηρητέα κτίρια ή σύνολα,
- την ανάπλαση και ανάδειξη των κοινόχρηστων χώρων και της ιδιοκτησίας του δημοσίου,
- την πλήρη αναδιοργάνωση της ευρύτερης περιοχής και την ένταξή της στην πόλη ■